

Gotthard Heidegger

Paralogistes Explosus : Seu Animadversiones In Syllogismum quendam Catholicum, contra Reformatorum fidei Principia: nuper apud Sarunetes recoctum, & jactander occentatum

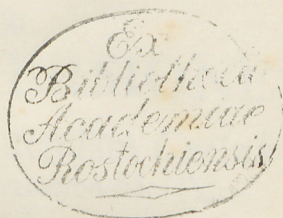
Tigvri: Tigvri: Typis Hardmejerianis: Impensis Joh. Finsleri, MDCCXI.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1039267564>

Druck Freier Zugang

Ag-3956.

39p 1112

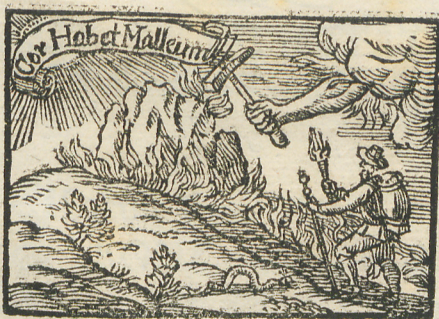
PARA LOGISTES

EXPLOSUS,

Seu

ANIMADVERSIONES

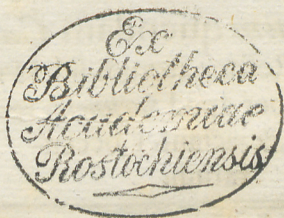
In *Syllogismum* quendam *Catholi-*
cum, contra Reformatorum fidei Prin-
cipia: nuper apud *Sarunetes* re-
coctum, & jactanter occen-
tatum.

TIGVRI,

Typis Hardmejerianis. Impensis Joh. Finsleri,
Bibliop. M D CC XI.

Fg-3956.

GENERO SA STIRPE,

*Pietate, Ingenio, Eruditione Excellen-
tissima Matrona, Domina,*

D. HORTENSIÆ DE
SALIS,

VIDUÆ DE GUGELBERG
A' MOOS.

SALUT. ET FELICITATEM
IN CHRISTO JESU.

Relacuit Tibi, INCLYTA MA-
TRONA, mittere ad me hunc
Sylogismum, pernuper in fa-
moso quodam Rhæticiæ viciniæ fano
recusum, ostentatúmque nostratibus,
A 2 tan-

tanquam Gorgonis aliquod caput, iudiciũque de eo meum requirere; Etsi autem acutissimis & solidissimis cogitationibus TVIS, quas vernaculã linguã conscriptas mecum communicare dignata es, abundẽ strophologiã isti sit satisfactum, atque TU pridem EA sis, quã Theologos vel refellere vel docere possis; tamen, ut obsequii aliquod pignus sisterem, quã populariter & raptim, adversã quoque valetudine pressus, in *Paralogismum* istum dictavi, mittere TIBI sustineo, cum publica hac compellatione! Negant TE, GENEROSISSIMA MATRONA, succensuram, quotquot TE noverunt, ajũntque *quartam* Te esse Charitum, imò *primam*. Ego ex commercio literario tot jam annorum, id ipsum abundẽ perspexi, nec adeò, quantumvis mutuas audire & reddere voces
nun-

EPISTOLA.

5

nunquam licuerit, dubito, quin in TE
unicè quadret illud Poëtæ:

Spectator quicumque venit, discedit amator:

Aut illum virtus, aut Tua forma capit.

Quòd si, ut severissimè & laudatissimè
facis, *virtutis* præfers amatores, habes
me *Tuæ* omnium observantissimum,
ejus præsertim, quâ adeò generosè elo-
gia & elogiorum fabros contemnis,
omniùmque laudem soli Deo cupis
vindicatam. Illius enim gratiâ & Ver-
bi ejus, Tibi dulcissimi, ductu, reddis
cuique quod debes, DEO gloriam, &
cor tuum, MUNDO contemptum,
SUPERSTITIONI repulsam: Tan-
quam si TIBI propria feceris verba Ce-
leberrimæ Schurmannæ: *Quod Deus,*
inquit illa, vult, volo: Hic unica halcy-
onia curarum estubus, hic animi per
ancipitia fluctuantis statio tutissima,
hic denique terminus, in quo mente ac
calamo acquiesco. Nihil enim est lu-

A 3

cubra-

cubrationum epistolarúmque Tuarum, quin huc eruditè solideque contendat, utinam ciendâ in Tuo, nostróque sexu salubri æmulatione, aspernatione vanitatis, cupiditate promovendæ Dei gloriæ, aliorúmque ædificationis & salutis !

Vale , ILLUSTRE CLIMATIS NOSTRI ORNAMENTUM, feliciter; & mihi, in Domino, favere perge! *Mense Febr. 1711.*

Author.

SYL.

SYLLOGISMUS.

I. Propositio Major.

Nihil est credendum, fide Divinâ & infallibili, nisi quod clarè & expressè in S. Scriptura scriptum ac contentum est: & quæcunque ad salutem creditu sunt necessaria, sunt ita clarè in sola S. Sacra scripta, contenta & expressa, ut omni fideli homini sine ullius alterius Authoritatis additione sufficienter & clarissime pateant:

2. Minor.

Atqui D. D. Reformati de facto multa credunt, & quidem, (ut ajunt) fide Divina, imò sub amissione æternæ Salutis credere debent; Quæ tamen nullo modo in S. Scriptura continentur, aut ex sola S. Scriptura clarè demonstrari possunt.

3. Consequentia.

Ergo D. D. Reformati debent fateri alterutrum: Vel, quod non sola Scriptura ad fidem sufficiat, nec omnia æquæ ad salutem sunt necessaria clarè contineat: vel, quod insuper etiam alia sint fide Divinâ credenda, quæ tamen ostendi non possunt clarè ex sola S. Scriptura.

1. Major. Propositio, est primum Ecclesiæ Reformate principium.

2. Minor. Propositio est Romano-Catholicæ Ecclesiæ fundamentum, contra Reformatos.

3. Propositio, est legitimè deducta consequentia in bona forma Syllogistica, &c,

A 4

Minor

Minor Propositio,

Probatur hoc triplici fundamento,

1. Quod ipsa S. Scriptura, & Versio illa, quam habent D. D. Reformati, sit verè Scriptura Sacra, & verum ac infallibile Dei Verbum; ex sola S. Scriptura clarè probari non potest.

2. Ipse Canon & numerus Librorum quem habent Reformati (quod scilicet tantum Libri sint Canonici, & verè Divini, quos ipsi pro Divinis habent) iterum non potest probari ex sola Scriptura.

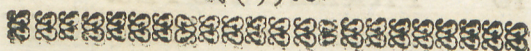
3. Quod soli D. D. Reformati habeant verum ac genuinum adeoque infallibilem sensum & intellectum S. Scripturæ, & non nos Catholici &c. iterum ex sola Scriptura clarè probari nequit &c.

Ergo,

Imò addo: à nullo Reformato stante hoc suo principio & exclusa Traditione, Authoritate & infallibilitate Ecclesiæ Veræ, ne quidem principales fidei Christianæ Articuli ex sola S. Scriptura clarè probari possunt; paratúsque sum quovis pigro decertare & centum v. g. Fl. pro uno deponere; ubi mihi aliquis Reformatorum, aut mysterium SS. mæ Trinitatis aut Consubstantialitatem Christi D. in Divinitate, ex sola Scriptura clarè, contra aliquem Arrianum vel Socinianum probare & evincere possit.

NB. Hoc fundamentum, ad quod peto Responsum,

Ani-

Animadversiones in præceden- tem Syllogismum.

 portet bonum istum Virum, Cap. I.
In genere.
quisquis est, qui pulverem
hunc excitare voluit, esse per-
parum versatum in rebus, ma-
ximè controversiis, Theologicis: Aliàs
scisset, cantilenam hanc, quam quasi pro
mustea adeò exultabundus decantat,
esse admodum exoletam & vapidam.
Jam olim Stapletonus, Bellarminus, Pi-
storius, Panigarola, Turrianus, Becanus,
mox Walenburgii, Valerianus, M. Ma-
senius, &c. prolixè ita nugati sunt, sed
solidè à nostris confutati, Sadeele, Vor-
stio, Chamiero, Crocio, Molineo, Coc-
ceio, Tigurinis (anno 1603.) Heideg-
gero, & aliis longè plurimis. *Illorum*
unum aliquem forsàn vidit Argumen-
tator, aut ex eo narratorem exscripto-
rèmye vidit, arbitratus, se reperiisse
grande arcanum subjugandi, citiùs,
quàm asparagi coquantur, totius Orbis
Reformati. *Horum* vidit sine dubio nul-
lum, fortè nec ausus esset, ut disciplina
A S fert

10 PARALOGISTES.

fert Catholica. Si enim vidisset, vidisset millies retusam & retortam hanc argutiolam, & ita quidem, ut vix uni illorum, quisquam Catholicus quidquam reponere & contramutire potuerit.

Atque adeò hinc factum est, ut tandem cordatos Catholicos istiusmodi paralogismorum ferè dispudeat, ut magnopere affectent ex Sacrae Scripturae Oraculis nobiscum disputare, eandemq; (verbis saltem) in thronum postliminiò elevare, denique nos commonefacere & rogare, ne ex eiusmodi miserabilibus strophis de religione Catholica iudicium feramus. Exempla nominatim afferre perfacile foret.

Itaque rediit exoletum hoc velitationis genus ad quosdam latebricolas, rerum in palæstra christiana hætenus gestarum non admodum gnaros, qualis verbi gratiâ, nuper fuit R. P. Gasserus, Cappucinus Suitensis, qui eandem cantilenam non operosè solum, sed & contumeliosè tot editis chartis cecinit. Verùm & illi *ut in multis* à quibusdam sic est satisfactum, ut ad mortem usque obmutuerit, nec ullum hætenus hyperaspisten repererit. Quò magis doleo & miror

miror, nostrum D. Argumentatorem eadem chorda oberrare voluisse, perexiguam certè laureolam inde reportaturum.

Institutum iccirco nostrum non est, prolixè rancidum istum Syllogismum refellere, (donec extorta sit clava aliis, qui id fecerunt) sed tantum quædam velut exercitii gratiâ afferre, quæ Argumentatorem nostrum imprudentiæ suæ commonefaciant, & in posterum secum habitare doceant, ut nôrit, quàm sit sibi curta suppellex.

Ea verò planè est admirabilis, atque, ô pueri, hætenus inaudita. Est enim mixtura quædam atque hybrida ex gryphibus & equis, id volui dicere ex Syllogismo perfectò & simplici (quotæ tamen figuræ, ne Oedipus quidem divinet) & dilemmate, in quod tandem quasi furca quædam exit: Sed quam furcam? coeunt in unum cuspides, & verè *disjunctivum* sufficienter enumeratum apparet nihil, quasi si post prandium hoc artificium esset natum. Terminorum quoque nescias, an 5. vel sex vel septem numeres. Non enim sunt quatuor soli. Conabor, in gratiam D. Argu-

Cap. II.
De Forma
aut Figura
artificiosi
nostri Syl-
logismi.

12 PARALOGISTES.

Argumentatoris, nonnihil lambere, fingere, & formatiorem dare monstrosum hunc partum. Sic ergò circiter tum incedet:

Quicumque pro articulis fidei habent, quæ Sac. Scriptura clarè & expressè non revelavit, illi errant, secundùm principium Reformatorum.

Atqui Reformati, pro articulis fidei habent, quæ S. Scriptura clarè & expressè non revelavit:

Ergò Reformati, secundùm principia Reformatorum, hoc est, sua ipsorum, ERRANT.

Quòd si D. Argumentator ejusmodi tragemitem tenuisset, potuisset verosimile videri, ipsum agere candidè. Verùm informe illud chaos justam movet suspicionem, vel imperitiæ, vel Sophisticæ (ignoscat!) multum hîc concessum loci, ita ut simpliciter explodere argumentatorem nostrum jure possemus. Sed dabimus tamen aliquam ei operam, venièdo ad examen materiæ.

Cap. III.
De D. Argumentatoris proposit. I. seu majori.

Hæc debbat continere Ecclesiæ Reformatæ principium, quo D. Argumentator contra nos uti vult, ut ille, apud

apud Poëtam, homines volaticos fundâ dejectos suâ sibi pinnâ per cerebrum adaçtâ enecavit, tanquam turtures. Magnificè igitur responsum petit, quasi volens dicere, responsionis & evasionis omnes rimas penitus esse obturatas.

Sed simus animo bono ! nondum enim res desperata est.

Agnosco, primam istam propositionem quoad omnia ferè verba à Reformatis adoptari & defendi posse ; videlicet S. Scripturam statuunt unicum, clarissimum, & sufficientem omninò fontem articulorum fidei planè omnium, & ut semel dicam, Titium pro homine reformato eatenus nunquam habiturus sim, quatenus aliquid pro articulo fidei habeat, quod S. Scriptura perspicuè non docuerit.

Veruntamen cavendum est à captio- nibus, quæ heic solenter interveniunt. Veronistæ ; quos inter vix non est no- ster Argumentator, idque vel maximè heic ; mirificè distendunt hæc vocabula, CLARE, EXPRESSE, & similia ; ut jam & verba & syllabas, quibus utimur de Articulis fidei sive affirmativè sive ne- gativè loquentes, imperent ostendi.

Verùm

Verùm hæc imperitorum hominum inficeta nugacitas pridem derisa & confusa est ab utriusque partis Theologis. Nempe, (ut alia taceam) monstrent, si possunt, Adversarii fidei suæ principium (Papam, Concilia, vel quodcunque libebit) cujus unius verbis syllabisque sua cantillent Theologemata ! Certè ejusmodi principia hominibus dantur ratione utentibus, non psittacis aut graculis : Dantur, ut in rebus fidei ad placitum sui quisque ducis (Dei vel Papæ) credat, & sentiat, non ut quotidianis occasionibus syllabatim habeat, quod loquatur, si modò hoc loqui est.

Sic, quando nostro nomine Argumentator *sufficientiam* S. Scripturæ tribuit, nihil præter rem dicit. Agnoscimus enim, & mordicè defendimus, in Mose & Prophetis, quantò magis & Evangelistis & Apostolis esse omne consilium Dei, S. Scripturam posse nos sapientes reddere ad salutem, & perfectos Dei homines &c. ut Paulus loquitur. Verùm non ideò nostra sententia est : S. Scripturam simul esse Ceremoniale aliquod liturgicum, Menologium, aut Calendarium, aut Nomenclatorem rectè
vel

vel secus docentium. Verbi gratiâ, si quis cavillator me roget (ut fit) ubi scriptum sit, quô die Pascha sit celebrandum, & similia, irrisu, non responso eum dignum judicem. Et revera de sexcentis millibus vicissim eum interrogare possum : Ex quo principio, quod ipsi authenticum videretur, ea syllabatim, & minutatim fuerit edoctus ?

Ipsa vox PRINCIPII quid quæso dicit ? Illud sine dubio , ex quo alia oriuntur, & in quod resolvuntur. Fontem ex quo scaturiunt τὰ ζητέμενα, quique adeò rivulos suos non figuraliter in se contineat, sed gignat ex se. Et revera ipsi Catholici, quos vidi, non aliter rem intelligunt ; disputant enim de sensu oraculorum Papalium, Concilii Tridentini decretorum &c. an permittant illa Confutium coli, vel vetent ? An præferant hæc Vers. vulgatam fontibus, nec ne ? & mille similia. Ergò hæc non vident totidem verbis, quibus quisque libenter uteretur, decisa.

In rebus fidei Sacræ Scripturæ sanè *aliam ullam auctoritatem addi non patimur*, atque adeò ne hîc quidem malè nos exprimit Argumentator. Cæterum
id

id intelligimus de authoritate despota, quæ par, aut etiam major S. Scripturæ esse gestit, & contra eam dispensare: Quæ, inquam, nobis absque demonstratione ad conscientiam præscribere vult credenda, sive in S. Scripturâ consignata, sive non. Quæ tandem nobis obtrudat sensus verbis S. Scripturæ è diametro adversos, ut v. g. per illud: *Bibite ex eo omnes*, intelligamus: *Bibat ex eo unus solus*, Item per illud: *Non facies tibi sculptile: Fac tibi sculptilia, & undique illis parietes contege, velut herbis parietariis, &c. &c.*

Aliàs omnem authoritatem non defugimus, eam videlicet, quæ Deo sese submittat, iudicio discretionis locum suum relinquat, neque ex hominibus Christianis jumenta faciat. Ita magna apud nos est S. Patrum authoritas, præcipuè, quia ubique sese Sacræ scripturæ submitunt, & ejus elogia uberrimè decantant. Perlustretur vel solus Chrysostomus. Quod verò miretur Argumentator, dicam rotundè, non parvam subinde authoritatem nos tribuere commentatoribus Catholicis. Nempe hi non semper hypothese serviunt, non semper
recor-

recordantur esse Reformatos in Mundo, à quibus omni modo quo jure, quæve injuria dissentiendum sit, atque ideo seriò, S. Scripturæ sensus vestigant, reperiuntque nonnunquam admodum feliciter, ideòque in Indices expurgatorios subinde ambulare jubentur, &c.

Constitui etiam aliquid addere de *fide divina & infallibili*, quam verborum tendiculam solenter hi homines arripiunt & adhibent. Sed cum hæc omnia non sint arx rei nostræ, properare malumus ad reliquas Argumentatoris propositiones. Vid. Coccejus de Pot. S. Script. contra Walembb. & Valerianum Magn.

Sic igitur elucidatâ priori verborum congerie (nam propositiones Syllogisticas nemo accuratus vocaverit) alteram hanc simpliciter *falsam* esse dicimus. Et revera adeò est falsa, ut ipsi naturiores, è Catholicorum grege, controversiarum tractatores id fateantur, & nos absolvant. Ecquianam enim eis vapulamus? Certè ideò, quòd intra solam nos continemus Scripturam, quòd præ ea Traditiones, Ecclesiæ (quam vocant) constitutiones; unius, aut multorum

B

præ-

Cap. IV
De Propositione
Minore.

præsulum longo forsan præjudicio & post prandium nata placita, seponimus & repudiamus? Et hæc illa est causa, cur Bibliistarum, Paulistarum &c. nomine, tanquam convitio quodam nos impetant. Certè hoc est omnium ferè reformatorum fundamentum, quod olim Petri fuisse eloquuntur Antiquissimi Authores, ἡ δὲ ἐν ἀρεῇ γαλιλαίων.

Fieri vix potest, ut homo rationis compos aliter sentiat. Cur enim Deus locutus est. Si invidet intelligi? Quis illum coëgit? Nempe non clarè alicui loqui, est longè minus officiosum, quàm filere. An Deus T. O. M. tanquam pater ad filios suos versus, perspicuè loqui vel noluit, vel non potuit? Quæ blasphemia, quicquid horum asseras? Adeat, quæso, D. Argumentator ipforum catholicorum libros, verbi gratiâ, Catechismum ad Parochos, jussu Concilii Tridentini confectum, annon hi libri pollicentur & conantur omnia sua CLARE ex S. Scriptura demonstrare? Quòdque perquam est ridiculum, annon nuperrimè quidam famosus Catholicismi hyperaspistes dictis S. Scripturæ SOLE CLARIORIBUS demonstrare fategit,

git, *S. Scripturam esse obscuram*? Nec ignorat Argumentator, quid simile in vicinia sua, *Melza*, superiori anno, cum iustissima omnium cordatorum aspernatione tentatum sit.

Jam *sufficienciam* *S. Scripturæ* quipini assereremus? Quid enim foret tantum tot divinorum ammanuensium volumen? Nihilne aliud, quàm indicium & commissiuncula quædam, ut Papæ, Conciliis, Ecclesiæ (enti valde vago) aures & obsequium obstringeremus? Tôtne foliis nihil aliud expeditit Deus? Apage deliria, quæ quidem ipsi cordatis Catholicis stomachum tandem movent!

Ut verò clariùs res pateat, veniamus ad *probationes*, quibus Argumentator *Minorem suam propositionem* fulcire vult, easque breviter expediamus.

Heic argumentator, sive fraude, sive incuriâ duo commiscet, quæ in hac tractatione differunt, videlicet *S. Scripturam Reformatorum, & Versionem qua Reformati utuntur*.

Scriptura *S. Reformatorum* non alia est, quàm Catholicorum, Lutheranorum, Socinianorum, &c. Ideò nunquam in mentem venit nostræ partis Theolo-

Cap. V.
De primâ
probatione,
quâ
Argumentator
propositionem
suam minorem
contra
nos asserere
vult.

gis in confessionibus fidei , Catechismis, &c. suis talem formare articulum: *Sacra scriptura & versio illa, quam habent reformati, est verè sacra Scriptura, &c.*

Quid enim eo opus? Per nos legat aliquis Biblia Antuerpiæ, aut Lovanii, aut Hafniæ aut Berolini Hebraicè edita, modò legat Biblia. His dicimus tanquam *Scripturâ à Deo inspiratâ omnes ad salutem & perfectionem utilitates, omne consilium Dei, vitâque ad eò eternam contineri* (& quæ mille talia sunt) an hoc fugere potest sedulum lectorem, ei-que ἀγὼς videri? An ipse Argumentator negabit veluti solis radio id esse SCRIPTUM, & ut sic loquar, SCRIPTISSIMUM? Effrons profectò sit, & ipsis cordatis contribulibus suis misère vapulet. Hoc itaque nobis satis sit. Si quis jam porrò flagitet, ut in S. Scriptura approbata ostendamus Biblia Antuerpiana, Basiliensia, &c. eum non nisi risu Syncrusio excipiemus. Quid enim? an quia scriptum pertendimus & deprehendimus articulum de divinitate Scripturæ, ideò etiam cogendi sumus ibidem monstrare misellas ejusmodi circumstantiolas, & (si fortè pranso alicui Monacho

nacho in mentem veniat) depictos Pastores nostros, depicta templa, & alia similia, quod pulchrum foret, si facerent etiam de suis *bullis, decretis, &c.* adversarii, & suum quisque apographum comprobaret expressis verbis, in suo & aliorum omnium exemplo adprobatum. Sed de hac re infra nonnihil vexationis accrescet.

Dicet sine dubio Argumentator, posse & debere metuere lectorem Reformatum, annon fortè sua biblia sint falsata? Nempe & hunc pulverem miseri quidam scioli, lingg. ignari, cæcissimo jactu spargere solent.

Respondeo: si quis falsatis Bibliis (verbi gratiâ Psalterio Bonaventuræ, Xaveri Evangelio) uteretur, & acquiesceret, futurum nostro etiam judicio perquam infelicem, & in grandi erroris periculo, pro eo, ac falsatori hunc illumve articulum fidei stuprare lubuisset. Quid hi ad cæteros? nam Thesin nostram asserimus de lectoribus S. Scripturæ in capitibus fidei intemeratæ, & confidimus dari à nobis fidelem operam. Quod si id fortè dubium videtur D. Argumentatori, age, ingat sese, & demonstret, (erit enim

enim hoc caput hujus disceptationis) ubi Biblia, quæ apud nos in usu sunt, corrupta sint, quorúmque articulorum fidei detrimento? Fidenter enim eum heic provocamus, & potest campum nancisci ostentandæ suæ linguarum Orientalium peritiæ, & notitiæ optimorum exemplarium. Ne dicam ipsorum Judæorum editiones, itémque Catholicorum, Plantinianam, Ximenianam, Regiam Gallicam, &c. item traductas, Dietsbergericam, Vulgatam, Lovaniensem &c. inter nos esse frequentissimas, & lubentissimè permissas. An hic locum invenit suspicio falsationis, & quidem in articulis fidei. Annon potiùs artium ex altera parte vel tentatarum, vel libenter tentandarum, si sperari successus posset? Neimpe communiter domi sumuntur conjecturæ.

Quòd si quis tamen omninò pertendat, falsatam, nec verè Sacram Scripturam esse nostram, quæso, cur non hypothesei nostræ servientes alicubi immisimus hæc circiter verba: *Sacra Scriptura Tiguri (v. g.) usitata, est infallibile verbum Dei?* Nequibamus, annon? Idem esto de reliquis judicium.

Nostris

Nostris hominibus per Dei gratiam nulla est causa, cur dubitent de fide nostrarum editionum, & si foret, permisum à nobis doctis indoctis conferre quicquid est Bibliorum in Mundo. Neque etiam ex posterioribus quisquam est tam bliteus aut bardus, quin τὸ ἀδύνατον hujus fraudis, etiam citra illam molestiam, perspiciat. Sciunt omnes, vel ex Catholicis libellis, concionibus &c. S. Scripturam, dum Christiani nominis in mundo memoria est, fuisse esseque semper librum indisputabilem, & supremam omnium probationum ancoram. Puto tandem & Garamantis id esse pernotum. Quando igitur jam ab Apostolorum (ut hos saltem nominem) temporibus, in multas exemplarium myriades latè per orbem ivit, nec ipsi adversarii negent, eo tempore & deinceps veram & fidam in Christianorum manibus fuisse S. Scripturam, quis *sensu communi* præditus pictum aut scriptum requirat, *Sacrum Textum circa articulos fidei, imò in aliis quoque, esse non corruptum?* Aut quis concipiat tam volatilem aliquem agyrtam, qui illum consentienter in tot millibus codicum, sine ul-

B 4

lius

24 PARALOGISTES

lius hominum observatione tam consentiener corrumpere potuisset? Cui catholicorum tale quid dicere in mentem veniat, ei id salvis Bibliis nostris, recidet in caput suum, ut suo loco videbimus, & ridebimus.

Pari modo, si quis roget *ubi clarè scriptum est, Versionem, quam habes, esse infallibile Dei Verbum?* quæstio erit prorsus inepta. Ubi enim id *articulum fidei* dicimus? Nusquam profectò. Sufficit nobis *clarè & expressè* centies nobis ejus lectionem, & meditationem commendari, quod tandem non abnuunt æqui Theologi Catholici, & Tridentinum illum Canonem vel torquent, vel excusant variè, vel etiam apertè vellicant. Perlustrentur eorum præfationes. v. g. *Pagnini, Marollii.*

Si ergò legenda omnibus S. Scriptura certè etiam *vertenda* fuit, quasi id ipsum totidem verbis esset jussum. Et à quibus *vertenda*? Apostoli pauca vertere potuerunt, propter alios labores: Relictum ergò id cujusque nationis & linguæ peritis. Hoc quivis rusticus conjectare potest.

Ineptum jam est, Suspicionem movere

vere de versione, quam Reformati habent, quasi illa ubique unica esset. Nempe nos, post fontes habemus, legimus, permittimus, imò & commendamus varias versiones, Græcas varias, Syriacam, Æthiopicam, Vulgatam latinam, Erasmianam, Germanicas innumeras, Dietenbergii, Lutheri, Piscatoris, Tigurinorum, Gallicas, Hispanicas, Italicas etsi à Catholicis adornatas &c. &c. Harum omnium Authores stolidè quis suspicaretur de compacto rem egisse, ut solent in velabro olearii, quippe tot seculis, tot intervallis, & ipsa tandem religione à se invicem dissidentes: Sciverunt etiam, sese laboris sui fidem & candom multis Lectorum millibus approbare debere. Atque hinc est, ut *res* in tot istis versionibus planè congruant & consonent, sicut Josephus, Virgilius, Legenda aurea, Fontana &c. est Josephus &c. in quascunque versus linguas, ita ut *eum* legat Germanus, Gallus &c. & quisquis alius.

Miserabile igitur est cavillum, cum hi homines (fortè propria cupiditate tam suspicaces) vocabulum VERSIIONIS quasi pro PERVERSIONE suspec-

B 5

ctum

ctum reddere volunt, atque recipio, neminem nostrorum, etiam simpliciorum stolidâ hac tendiculâ irretitum iri. Vel tentent id semel adversarii *mala nostræ fidei demonstratione*, si possunt!

Quod si Argumentator voluisset loqui de *exilibus* quibusdam differentiis verborum rerumque, quæ in variis interpretibus visatur, quoad loca quædam Prophetica, Historica, Chronologica, Physica &c. Facile illi largiremur pro vario donorum modulo felicius aut infelicius fategisse interpretes. Sed tum id nihil ad rhombum faceret. Nam lis nostra est de *articulis fidei*, & pericopis illis, toties clarissimè repetitis, ut interpretes nec errare, nec prævaricari potuissent, etsi fortè voluissent. Tales sunt illæ, quæ in Symbolum Apostolicum postea sunt conglobatæ, Oratio Dominica, institutio S. Cænæ, & Baptismi pluresque, ad abundantiam usque, sufficientissimæ fidei, in quibus coguntur interpretes quique vel syllabis consonare. Cætera, si quæ sunt, eruditos jubemus ex fontibus disceptare, salvo penitus interim fidei & salutis fundamento.

Et hæc omnia nostratibus sedulò dicimus,

timus, examen permittimus, pateremur etiam, si quis contrarium sigillatim demonstrare cuperet, ut certè dudum putida est in adversariis quibusdam ignavia, toties nostras insectari versiones, nec tamen aut earum vitia, præsertim capitalia, ostendere, aut meliorem nostris adornare. Sed scimus ubi illis hæreat aqua!

Hæc quoque, in qualemcumque redigatur syllogismum, semper utrâque præmissa nihil erit,

Cap. VI.
De secunda probatione.

Primò enim materia de Canone non omni respectu nobis est articulus fidei, nedum sub amissione æternæ salutis, ut Argumentator in propositione probanda loquitur. Non sumus tam Tridentini, ut sævo anathemate statim percelleremus eum, qui v. g. Libros Canonicos non statim digitis calleret, aut Apocryphorum nomina ignoraret, aut, ex simplicitate, quosdam horum nimium æstimaret &c. Quinetiam patimur, ut cæteris libris sacris subnexi pateant cuivis, qui legere velit, plurima in iis fatemur esse utilissima, & quæ sequioris sunt commatis, præ ubertate τῶν Θεοπνεύσεων, non putamus magnopere esse formidanda. Hac sola responsione dissiliunt omnes hujus probationis nervi, & lusa est Arg. opera.

Sed tamen *secundò* respondeamus habito respectu ad ea, quæ in hac materia magnæ videri possunt debentque necessitatis, sed quæ credita homini salvando, in hac materia, sufficiunt. Ea hæc sunt: In Mose & Prophetis, Evangelii

gelistis & Apostolis esse infallibile Dei verbum, veritatem indubitatam, & manuductionem consequendam æternæ salutis. Hos audiendos, scrutandos, nihil eis addendum, nihil demendum. Hic jam est articulus fidei nostræ, non verò numeri, catalogi, indices expurgatorii &c. Est autem ille articulus in S. Scriptura ita frequens & expressus, ut illum non nostri pervideant tantum, sed nec adversarii diffiteantur.

Porro, quod exclusionem Apocryphorum à Canone concernit, lector noster attentus, (& attentionem semper Scriptura S. injungit) ex libris sine controversia apud omnes Religiones canonicis, facile & clarè perspicit, quid ipsi judicandum de aliis scriptis, quæ paræ Majestatem & succum penitus non sapiunt, nullos præferunt authores prophetas, qui ipsimet errores fortè commissos & languiditatem suam deprecantur, nugacibus narratiunculis, fabulis, mendaciis apertis non carent, scelerata facinora laudibus efferunt, mendaces sibi sumunt titulos, denique non Ecclesiæ tum temporis *ellegantiorum divinorum* custodi & hæredi, sed Græculæ colluviei græcè, nec certum quando, sunt nata &c. Hæc enim & similia plurima, cuivis facile deprehendenda, à Spiritus S. indole & scopo penitus aliena statim judicabit, & per Dei gratiam judicat. Concludo itaque, S. Scripturam hunc articulum non sufficienter tantum, sed & abundè decidere: Consulat Argumentator: Si audet, Theologg. nostrorum libros, quibus, quæ hic digito velut
in-

innuo, invictè gloriatur demonstrata.

Hoc verò telo planè prostrati exanimés-
que jacemus. Ite nobis exequias, quibus com-
modum est!

Cap VII.
de tertia
probatio-
ne.

Debueramus reperire ad omnia Scripturæ
loca has voces, velut *secundariam S. Scripturam*,
appictas: INTELLIGENDA HÆC SUNT
SENSU REFORMATORUM, NON CA-
THOLICORUM, ALIORUMQUE AB
IIS DISSIDENTIUM. At ejusmodi verba
nusquam reperimus, & *Biblia Sacra falsando*
infercire ignavè negleximus: Quare actum est,
nec salus ipsa nos servare posset!

Et ædepol, si ore legam, si quis super ha-
litus erret, eumque refovendo suscitare coner,
nihil agam. Quid enim? Si ista ipsa verba
omnibus in toto orbe Codicibus jamjam infer-
cire possem, nondum tamen cædes & strages
desæviret, telum contradictionis iterum strin-
geretur & grassaretur, nempe ipsa verba hæc
non accipienda *nostro sensu*, & Monachis po-
tius servire, qui suos quoque habent *Reformatos*
(ordines,) & sic in infinitum. Sed ad rem.

Dico falsissimum esse, quòd talem habea-
mus, statuamus, doceamus *articulum fidei*, qui
sic sonet, quòd soli Reformati habeant verum &
genuinum, adeoque infallibilem sensum & intel-
lectum *Scripturæ*, & non Catholici! Foret enim
iste articulus multis modis absurdus. Sumitis,
ô boni viri, quod vobis nunquam largiti su-
mus, nec in æternum unquam largiemur, nem-
pe in S. Scriptura esse diversos sensus, quasi
Apol-

Apollinis loxiæ oracula, aut amphisbænas quasdam, id quod acerrimè negamus. Cur enim Deus qui bisulcilingues migidilybes tantopere & toties detestatur, ipse voluerit nobiscum sic ludere, & dicta nobis dare flexiliqua?

Nostra igitur sententia est, sensum Sacræ Scripturæ esse *unicum* ut in omnibus proborum & bonorum virorum dictis (nisi quodd eloquia Dei semper immensum sunt fecundiora *meris* veritatibus) & hunc sensum non esse eum, quem *Reformatus* aut *Catholicus* habet, sed quem author (Spiritus S.) intendit, quem ejus verba, sine præjudiciis expensa, præferunt, quem seopus poscit, quem antecedentia & consequentia flagitant, qui denique sit consonus alibi dictis, & analogiæ veritatum inter omnes Christianos incontestabilium. Quodd si quid *aliud* afferatur, aut inferatur, à quocunque, seu Reformato, seu Catholico, id negamus esse SENSUM, sed *derorsionem* esse dicimus, malitiam, ludificationem, aut ignaviam ignorantiae mixtam. De qua re *judicium discretionis* cujusvis attenti, & veritatis salvificæ cupidâ lectoris *conscientia* permittimus.

Vides, mi Domine Argumentator, quàm hæc malè congruant ad tuum Syllogismum, quodd adeò captiosè vel, (quodd malim) imperitè res nostras complexus & aggressus es?

Quodd si fortè regeras, ne hanc quidem sententiam in S. Scriptura *clarè* expressam, facile tibi satisfiet. *Paream* (ut hactenus ferè) dictis
Scrip-

Scripturæ quam, quia Papæ homagium præstitisti, audire nec vis, nec potes; fingamque nihil ejusmodi esse scriptum. Id unum te rogo, quid, ita sophisticando, fiet omnibus libris, omnibus scriptis, denique omnibus *dictis* omnium, etiam Ecclesiæ & Papæ? Addant, ascribant, appingant, quod velint sensu sua intelligi, nihil agent, iterum *verba* erunt, novo commentario opus habitura, & hic rursus suo, in æternum. Quid enim dabis tam clarum mihi, quin, si pertinax Sophista esse velim, possim porro & adhuc flagitare, ut mihi ascribatur sensus? Itaque ex tali principio sequetur, nunquam nos cum certitudine quicquam audivisse, aut intellexisse, nunquam quicquam lecturos, aut scituros, manifesto Pyrrhonistarum, Scepticorum & Atheistarum triumpho.

Interim tamen, inquires, habent alium sensum S. Scripturæ Reformati, alium Catholici, utrique suum propugnant. Respondeo, falsum esse; Videmus utrique (si volumus) eundem. Sed hic opus est, ut *prius* S. Scripturam sedulò legerimus, quàm articulos fidei nostros excogitaverimus & decretorum anathematismumque propugnaculis muniverimus. Hic mi Catholice, impegisti, & oculorum aciem præfregisti. Scitum enim, quâ tempestate dogmata Romana cum nata, tum roborata fuerint, nempe quâ S. Scripturæ lectio in desuetudinem ivit, non sensus illius, sed Hierarchia & opes, & commoditates terrestres quærerentur, idque (præfagio Apostolico) factum per præfules

sules prafos, ignavos æquè & ignaros in Conciliis quibusdam accubuos, & fatis potentes, ut contradicentibus (qui femper aliqui fuère) fibulam anathematibus, depositionibus, & suppliciis imponere poffent. Et ita crevit hæc *erroris potentia*, ut hucusque Catholici, ne Papæ, Pæfulumque gratiâ, mundanisque commoditatibus (forte quia aliter sentiendo alibi easdem reperire non fperant) excidant, negent feſe videre, aut pro *genuino* agnoſcere poſſe ſenſum alium, quem tamen vident, & agnoſcunt. Rationem Deus T. O. M. nobis omnibus dedit, ſed nondum omnibus dedit *cor*, aut abſtulit *prudentiam carnis*. Faciet, cùm illi viſum erit, utinam mox !

Cap. VIII.
De aliis
quibus-
dam D.
Argu-
mentato-
ris noſtri
probatio-
nibus.

Eſſi plus ſatis turbida & lutulenta fuerint quæ haſtenus exhaufimus, volunt tamen, pro more ſuam adhuc habere ſæcem, aut ſi quid aliud dicere debui, in appendice noſtri Dom. Argumentatoris, ubi 100. florenos pro uno ſolo deponere, & fidenter nobiſcum certare vult de Sacræ ſcripturæ ſufficientia & claritate demonſtrabili, vel indemonſtrabili: Planè ut ille Raſſake. Jeſ XXXVI. 8.

Id verò non ex ſe, aut pro ſe ſolo dicit, (nam legimus hoc ſyllogiſmi genus bene centies, & nuper demum in *Gaſſeri Sole*, unde forſan, non viſis ad eum viri docti reſponſis, illud hauſit) ſed, inquam, loquitur ex burſa Catholicorum omnium. Forſan indicaturus, quantum nos divitiis illi vincant, nempe *Centies*. Quod, ſi eſt, neutiquam invidemus, nec
jam

Jam demum observavimus, in Regno Catholico, sed tamen inprimis Hierarchico, ad quæstum composita esse omnia.

Fateor sanè, modestos esse ejusmodi disputatores, qui ex divite suo penu *Centum pro uno* deponere volunt. Nempe præsumta spe, & hunc *unum* lucrificiundi; Nihil enim est ita pauxillum, quin illud sectetur catus & diligens æruscator.

Apostoli tamen & vetusti Theologi, præ paupertate forsan sua, non calluerunt hoc argumentandi genus, & revera in orbe Christiano nuper fuit inauditum. Nos ne teruncium quidem avido argumentatori deponimus, licet tantopere ditiores inde futuri. Nostrum non est, quod teste S. Brigitta, facit *Papa*, decem Dei præcepta convertere in unum, scilicet: DAPECUNIAM. Puto primum ejusmodi argumentatorem hunc stylum, multâ consuetudine, imbibisse à rusticorum pueris, & artificum tyronibus. Libenter itaque ignosco, solumque istud addo, vasrum nostrum collybitam nihil dicere de Judice, aut arbitro, quis iste futurus sit victoriæ vel partiæ vel amissæ, quam tamen pars utraque fidenter sibi arroget? Jam ad rem!

Ne quidem principales, inquit, fidei articuli ex sola Scriptura clare probari possunt.

Ergò, inquam, nulli. Nam si neque principales, neque minùs principales, tum verò nulli. Frustra igitur sudavit olim Doctor Angelicus, Aquinæ civis, cum Fidei XII, articulos, quos

C

sym-

Symbolum Apostolicum vocamus, verbotim ex S. Scriptura contextos ostendit. Miror tandem, quid dicturi sint esse Monachi nostri Scripturam Sacram, & quid continere, si fidem & religionem non docet? An forsan Deus T. O. M. nos duntaxat oblectare, & Cappucinis occasiones præbere voluit frigidis per conciones suas luxuriandi allusiunculis? A me absint ejusmodi cogitationes, habeant eas adversarii sibi, imò Deus rectiora inspiret.!

Profert in exemplum articulum de S. S. Trinitate & de *Consubstantialitate* Filii. Distinguo vocabula, & rem. Vocabula vel syllabas istas in S. Scriptura nequidem reperire cupio, præsertim vocabulum *Consusubstantialitatis*, quod ineptum, barbarum, & inficerum est. Sed nec Græcum illud *ὁμοῦσίου* reperire cupiam. Vocabula enim & syllabæ & soni non sunt fidei nostræ articuli, etsi fortè à piis excogitata hominibus, sed RES. Res autem est: Unicum esse Deum, Jehovah Deum Israelis, Tres esse qui testentur in cælo &c. & hos tres esse unum, Christum & Patrem esse unum, Christum esse Jehovah, esse Deum benedictum in secula &c. Pereant vocabula humana, & maneat hæ res, sic habebimus salva, quæ volumus, mi bone Domine Arguator!

At *Arrianis*, inquires, & *Socinianis* sic non extortum est contradicendi telum. Respondeo. Facta sic est voluntas Domini, & veritas constitit ejus præsagiis, de immittenda erroris efficacia, semper futuris hæresibus, excacatione &

su-

*stupore quorundam, à veritate auriculas aversu-
rum &c. &c. Quid interim, & quàm poten-
ter imitatu Sanctorum Patrum in his articulis
ex S. Scriptura toties gesserint nostri Theolo-
gi; quid denique horum æmulatione ipsi sa-
gaciores Catholici (non rectè memores, se sic
incautè causam justificare nostram) id totus
novit orbis, nisi in gurgustiiis quibusdam, &
hos posteriores nominavimus in tractatu hac
ipsa de materia edito. Piget me plura respon-
dere Argumentatori ex mar supio.*

Sic igitur excussis ratiunculis & probati-
unculis *Militis nostri gloriosi*, Consequentiam Cap. ul-
ejus (conclusionem voluit dicere) bifurcatam timam,
tanti facimus, quanti bombum Chimærae in continens
Vacuo, aut spatio imaginario. Quinimò per pauculas
talia *φλυαρολογήματα* nos in fide nostra tan- quæstio-
tùm roborari profitemur. Pervidemus mise- nes reci-
rabilem eorum absurditatem, &, quod caput procas ad
est, conscii nobis sumus, amare nos cum piis D. Argu-
doctisque omnibus Dei verbum, quod adver- mentato-
sarii suggillant. Quæ consolatio! Pergite igi- rem.
tur, non moramur, pergite Syllogystæ, & Ti-
bi inprimis, Domine Argumentator, mandet
Ecclesia Romana, si quid curatum rectè volet!
Nunc tribus adhuc Te verbis volo.

Dic mihi, Logicæ memor Tuæ, quæ cer-
titudine, quæve fide infallibili Tua tenes prin-
cipia? Ubi est tibi *contraditum*, *traditiones* tuas
esse veras, & Apostolicas? Et si alicubi sit,
quid profit? Rursus idem te rogem. Unde
certus es, & ex quo postscripto, Canones,

Constitutiones, Conciliorum acta, & similia per tot seculorum, terrarum mariumque, & hæresium anfractus ritè securèque ad Te pervenisse? Et tale postscriptum quot rursus aliis opus habebit, antequam assensum sedulo tergiversatori extorqueas? Quomodo ex ipsis Decretalibus & bullis Papalibus probabis, eas verè esse Verbum Papæ? Qui certò scis, eas non esse falsatas, aut ab agyrta aliquo suppositas? Et si id scis, quì scit ovicula Catholica, quæ nihil horum perspicit vel audit, nisi fortè suum sacerdotem, cui nonnunquam de 10. florenis sine chirographo non crederet aut fideret? Viden' in quam vertiginosum te induas gyrum? Nam in æternum TUO MORE requiram probationes probationum, & authentias authenticarum. An etiam nescis, à Viris Doctissimis inter vos (ipsis Bellarm, Baronio, Binnio, Senensi, Valesio, Dupin &c. &c.) multa ejusmodi, pro Patrum, Conciliorum, Paparum decretis decretalibusque tandiu venditata, & pro grandi principiorum vestratium parte grassata, spuria deprehendi & obelo configi? Ceddò, cur reliquis fidis?

Jam hæc omnia, annon etiam sunt vertenda? An Papa, ut Apostoli, loquitur omni nationi sub cælo suâ linguâ? An traditio, an Ecclesia? Certumne est (Gallo, Hispano, Germano, Sinenfi &c.) suam *versionem* essetutam? Certumne ei, qui nil nisi oretenus versum audit? An ejusmodi partus ullum privilegium habent, ne possint vel malitiosè vel ignoranter perverti,

fi-

sicut olim Achilles, non vulnerari? Non etiam ab iis, qui sub cucullo alium nutriunt clàm hominem, quàm Catholicum? Dum hæc ita se habent, ubi, quæso, volitat *Infallibilitas* Ecclesiæ vestræ? Cape mihi illam, & Phyllida solum habeto!

Et quid jam de *sensu* tricaris? Vise, quæso, domi. Ubi est ille certus *fidusque* vobis principiorum vestratium sensus, quando hodie Jesuitarum tota natio cum aliis ordinibus litigant, an possit à Christianis *Confutius*, & *le Roy d'en haut* (Sol) adorari, & gentilium ritibus cultus celebrari, ubi quæque pars provocat ad ista principia, & pro se intelligit flexiloqua PAPÆ oracula? Scis, mi optime, me plusculas ejusmodi apud vos rixas de rebus capitalibus posse proferre, grande argumentum, quantopere deberetis de vestrorum potiùs principiorum *Sensu* laborare. Ædibus in propriis, quæ recta aut prava gerantur?

Quòd jam *Arrianos*, *Socinianos* nondum convictos objicis, annon Tibiæquè, imò magis, quàm nobis objicis? Cur enim vestris non cadunt iectibus, si tantò estis fortiores, & armis instructiores? Num forsan ex eo latere, quo vos eos impugnatis, sunt vieti, ex altero, verus nos tantum, durati? Imò tantum abest, ut ex nostro potiùs principio, anxie & laboriosè nobiscum disputent, vestra simpliciter exilient.

Plura non addam. Alibi enim fusè demonstravi & in publica quidem luce, *S. Scripturam*
isti

*istiusmodi mucronibus impeti non posse, nisi per latus omnium principiorum Catholicorum. nec sic tamen in discrimine fore. Deo T. O. M. gratias agimus pro deliciis, quas nobis in Verbo suo dapi-
navit, eorum, quos morbosa nausea ad sili-
quas humanas deflexit, vicem ex animo do-
lemus, saniorémque illis gustum & salivam
amico, & officioso comprecamur pectore!*
4. Febr. 1711.

SOLI DEO GLORIA.

Additiuncula.

Jesuitæ Ratisbonenses, industrii S. Scrip-
turæ hostes, cùm illis objectus esset *Hilarii lo-
cus: Bene habet, ut in iis, quæ scripta sunt, conten-
tus sis*. Responderunt, cùm Scriptura satis cla-
rè MYSTERIUM TRINITATIS declararet,
gratulari sibi Hilarium, quòd Arianus Scrip-
tura contentus sit &c. *Sess. 8.*

Salmero disp. 4. in 2. Timoth. *Scriptura
dicitur divinitus inspirata, quia de Sacris & divinis
erudit, ut de unitate Dei, & personarum TRINI-
TATE.*

Ambrosius *Lib. de filii divinitate & consub-
stantialitate*, postquam multis è S. Scriptura con-
tra

tra Arianos disputasset, sic exultat: *Cum ergo hanc unitatem substantiae in Patre & Filio, non solum Prophetica, sed & Evangelica autoritas agnoscat, quomodo dicis, in Scripturis divinis ὁμοσίον non reperiri? Quasi aliud sit ὁμοσίον, quàm quod dicit: Ego de Patre exiui, & Ego & Pater unum sumus? Cap. V. Tom. IV. pag. 130. Edit. Colon. Plura aliàs.*

F. Reppien.

Universitäts
Bibliothek
Rostock

http://purl.uni-rostock.de/rostdok/ppn1039267564/phys_0047

DFG

nacho in mentes
stores nostros, di-
milia, quod pul-
etiam de suis *but*
rii, & suum quis
probaret expressi-
rum omnium ex-
de hac re infra
crescet.

Dicet sine du-
se & debere m-
matum, annon f-
ta? Nempe &
quidam scioli,
jactu spargere so-

Respondeo
(verbi gratia
Xaveri Evange-
ceret, futurum
quam infelicem
riculo, pro eo, ad
articulum fidei
hi ad ceteros?
ferimus de lecti-
pitibus fidei in-
dari à nobis fide-
fortè dubium v-
ri, age, in ingat

epictos Pa-
a, & alia fi-
si facerent
c. adversa-
phum com-
suo & alio-
batum. Sed
kationis ac-

ntator, pos-
rem Refor-
ia sint falsa-
erem miseri-
, cæcissimo

fatis Bibliis
naventurae,
, & acquies-
judicio per-
i erroris pe-
inc illum ve-
nisset. Quid
nostram as-
pturae in ca-
confidimus
. Quod si id
gumentato-
nstret, (erit
enim

